

Marin Ressursutnyttelse, Tekna 3.1.2012

Dyrking av tare i IMTA

Jorunn Skjeremo, Silje Forbord, Aleksander
Håndå, Ole Jacob Broch, Kristine B.
Steinhovden, Johanne Arff, Trond Størseth,
Stine W. Dähle, Kjell Inge Reitan, Trine
Galloway, Egil Lien, Karl Tangen
(SINTEF Fiskeri og havbruk AS)

Stein Fredriksen (UiO)

Klaus Lüning (Sylter Algenfarm)

ACE

Høsting av tang&tare i Norge

Arter	Høsting (tonn våtvekt pr år)	Region	Bruk	Firma
Stortare <i>Laminaria hyperborea</i>	130 000 – 180 000	Rogaland – Sør Trøndelag	Alginat	FMC Biopolymer
Grisetang <i>Ascophyllum nodosum</i>	10 000 – 20 000	Midt-Norge - Troms	Tangmel	Algea

Foto: Mentz Indergaard

Hvorfor bør Norge dyrke tare?

- En biomasse med store potensialer
  - 3.generasjons bioenergi
  - Mat og fôr
  - Kjemikalier
  - Mineraler og gjødsel
- Geografi
  - Lang kystlinje og stor økonomisk sone
  - Mange tang-&tarearter tilpasset kysten vår
  - Mulighet for gjødsling fra lakseoppdrett (IMTA)
- Kunnskap og kompetanse
  - Havbruk
  - Off-shore teknologi (olje/gass, havbruk)
  - Bioteknologi (phycocolloids)
- Gunstige økologiske effekter?
  - Oppvekst av fiskeyngel
  - Reetablering av tareskog?
  - IMTA

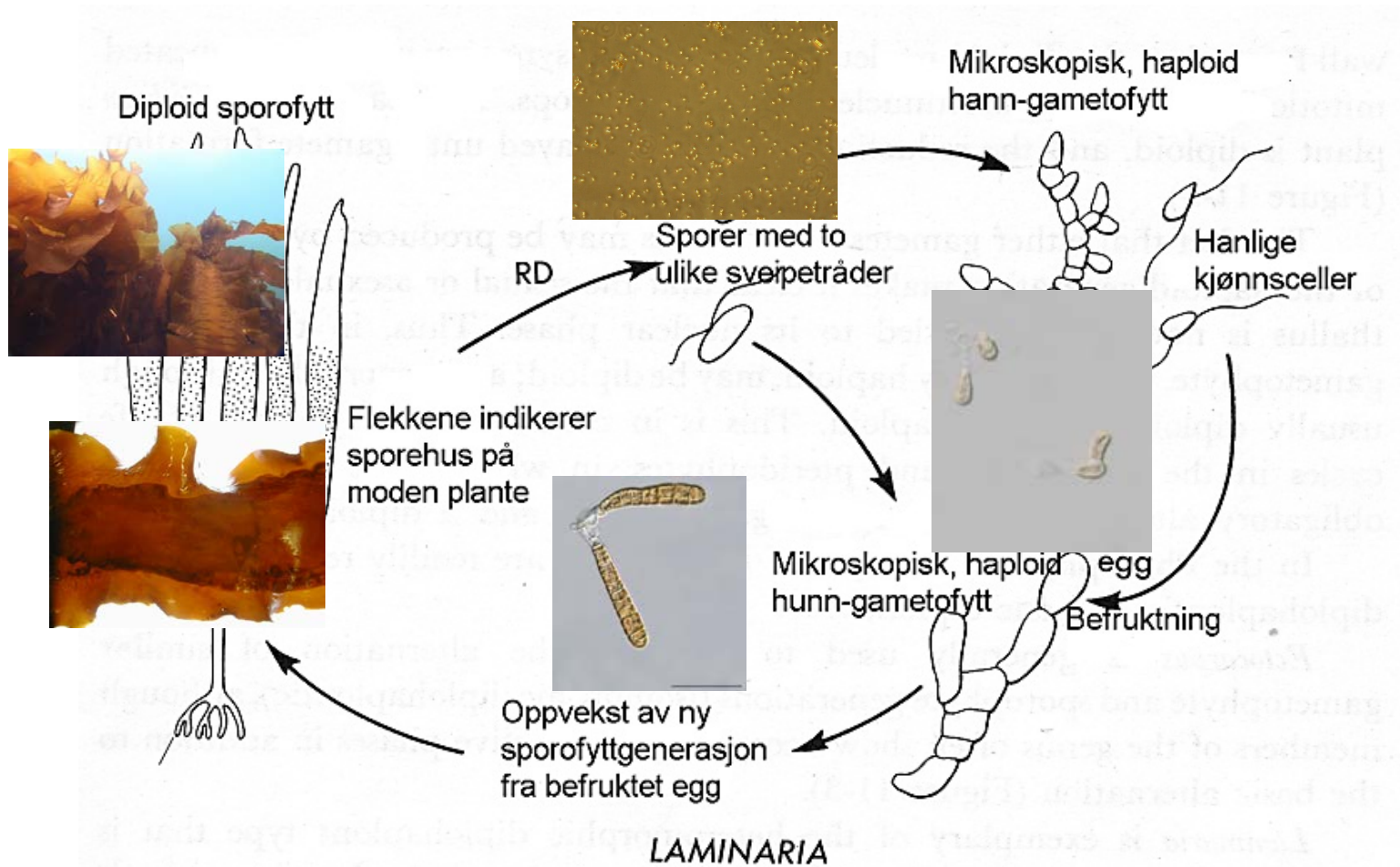

Dyrkingsteknologi – opp i industriell skala

- Kimplanter
- Sjøfase

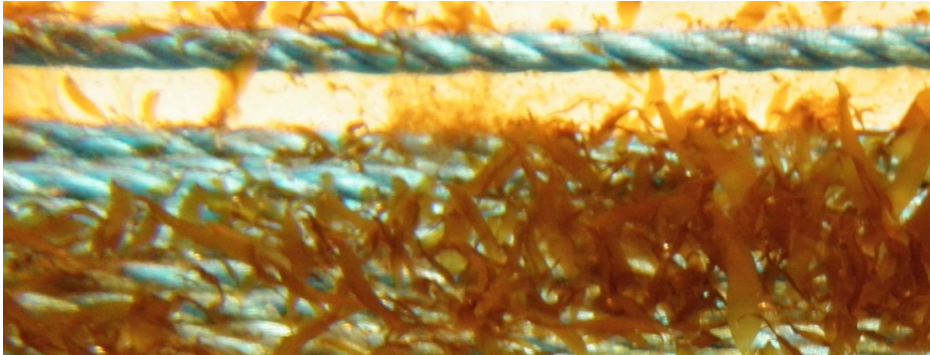

Tarens livssyklus

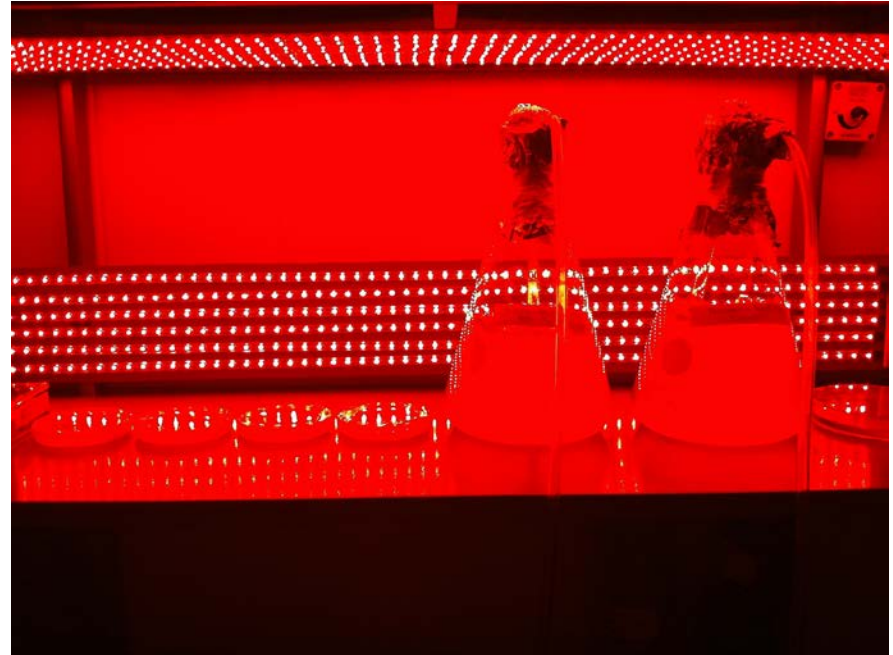
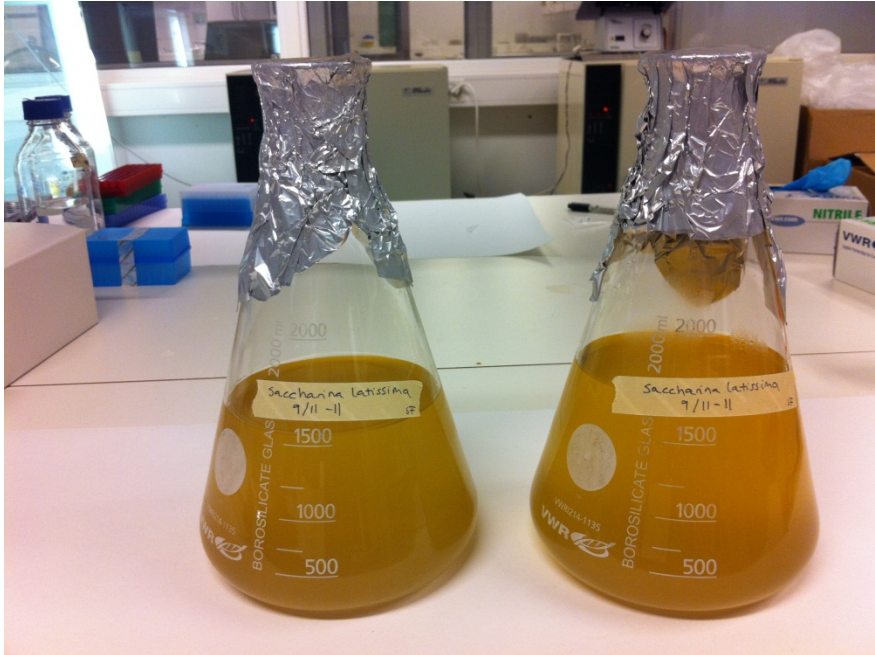

Dyrking av tare - produksjonssyklus

10 kg m⁻¹ tau etter 4,5 måned

Gametofyttkulturer

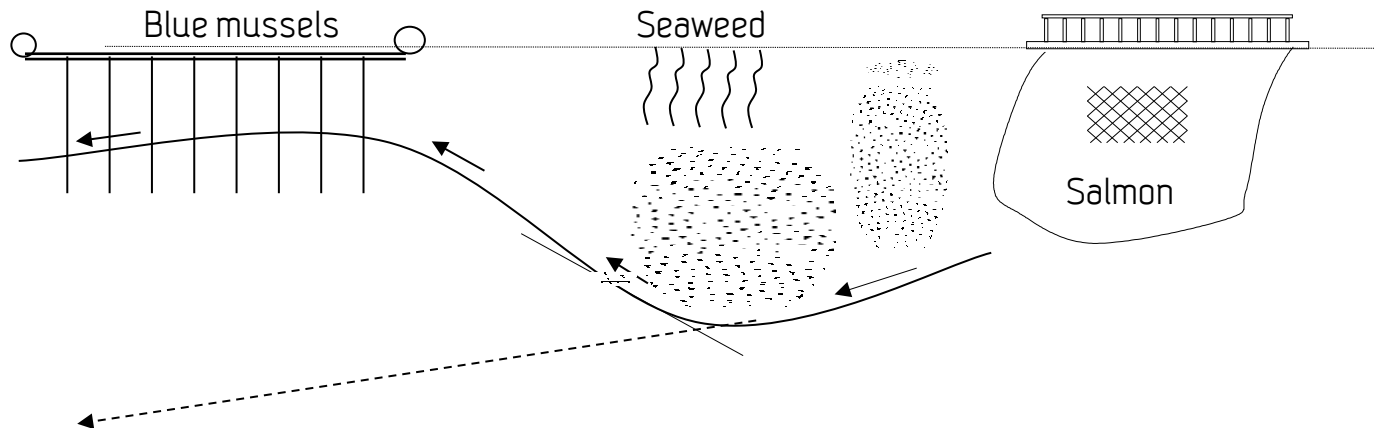

- Lettere å oppskalere til industriell målestokk
- Korter ned kimplantefasen
- Forutsetning for avlsarbeid

MacroBiomass

Tare i integrert havbruk

- Nitrogen fra havbruk i Norge:
  - 35 000 tonn per år
- Et stort potensiale for tareproduksjon.

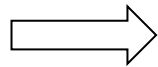

Taredyrking i multikultur?

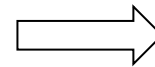
Lakseoppdrett i Norge, N-budsjett og IMTA

Fôr-N
45.685 tonn

Laks-N
19.647 tonn

Overskudd-N
26.038 tonn

57 % av Fôr-N blir ikke til fisk.
En ressurs som bør resirkuleres vha.
IMTA

Eksempel: Nordland, Troms og Finnmark – produksjons-potensiale i IMTA

Produksjon (laks og ørret)	240 000 tonn
Nitrogen utslipp¹	10 000 tonn
Potensiell tareproduksjon²	5,2 mill tonn
Potensielt etanolutbytte³	245 million liter
Norges mål om: 5% av omsatt drivstoff skal være biodrivstoff	245 million liter

Forutsetninger:

1) 1 mt salmon induce a discharge of 44 kg N (Olsen et al, 2008)

2) 20% dry matter, 1% N

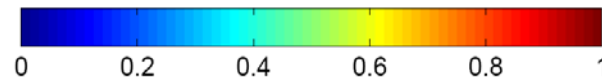
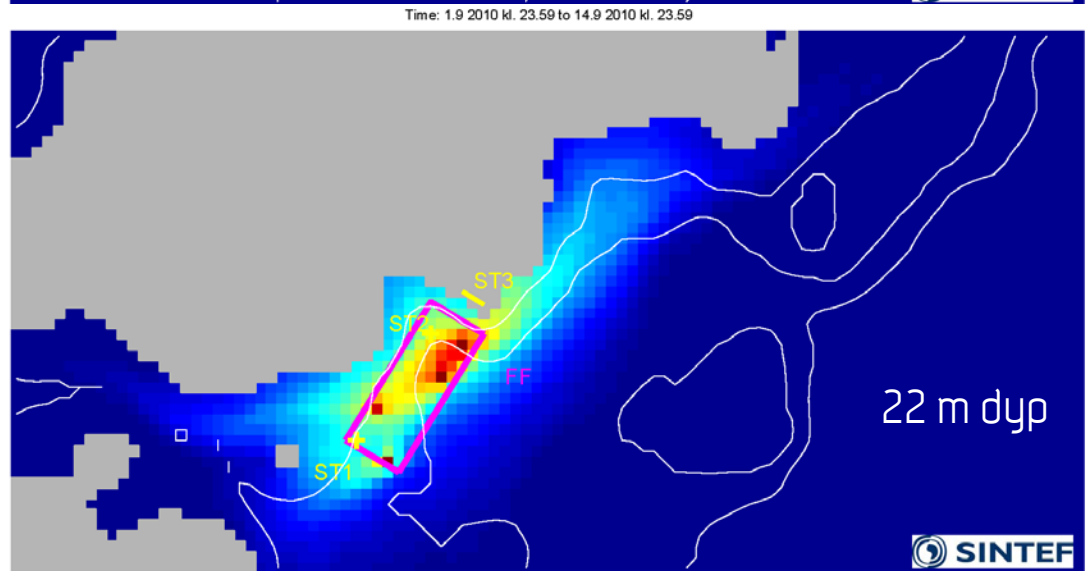
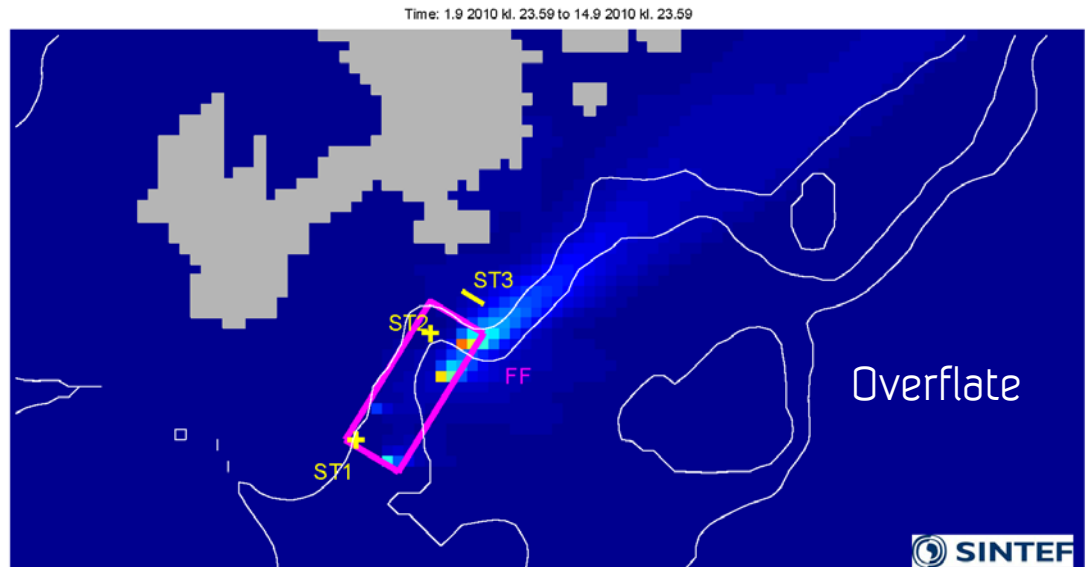
3) 20% dry matter, 40% fermentable carbohydrates

(Handå et al., 2009)

Konsentrasjoner av oppløst N

- Fargeskalaen angir sannsynlighet for ammonium-konsentrasjoner høyere enn 0.5 mmol m^{-3}
- Perioden er september 2010
- Simuleringen er basert på reelt forbruk

MacroBiomass

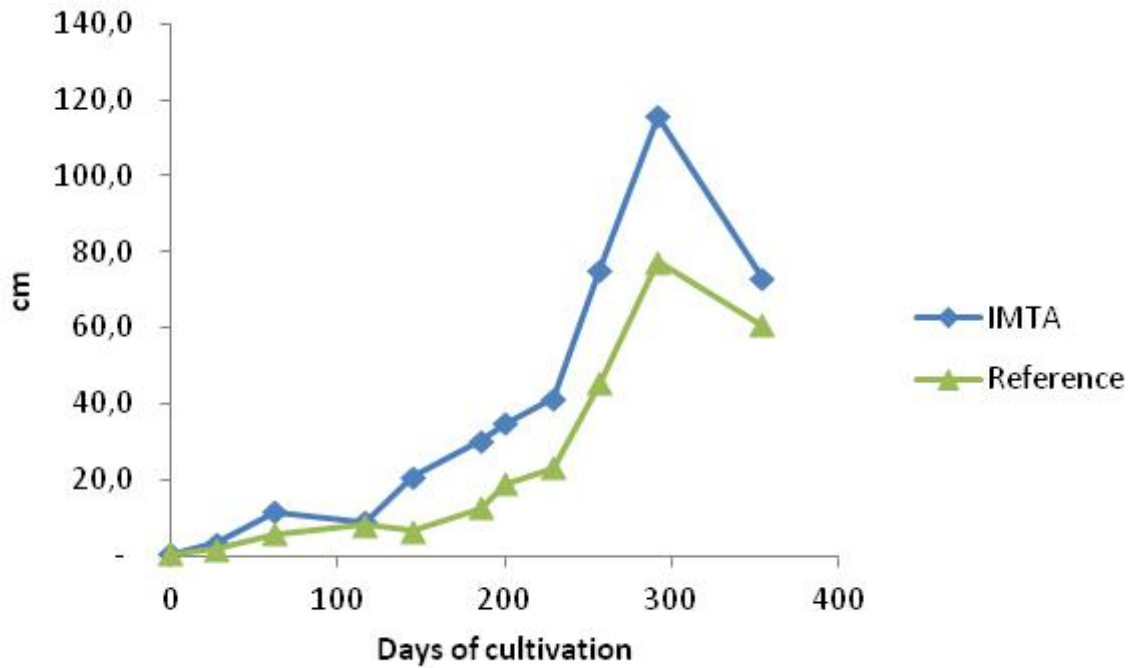

Fiskebiomasse og fôrforbruk

MacroBiomass

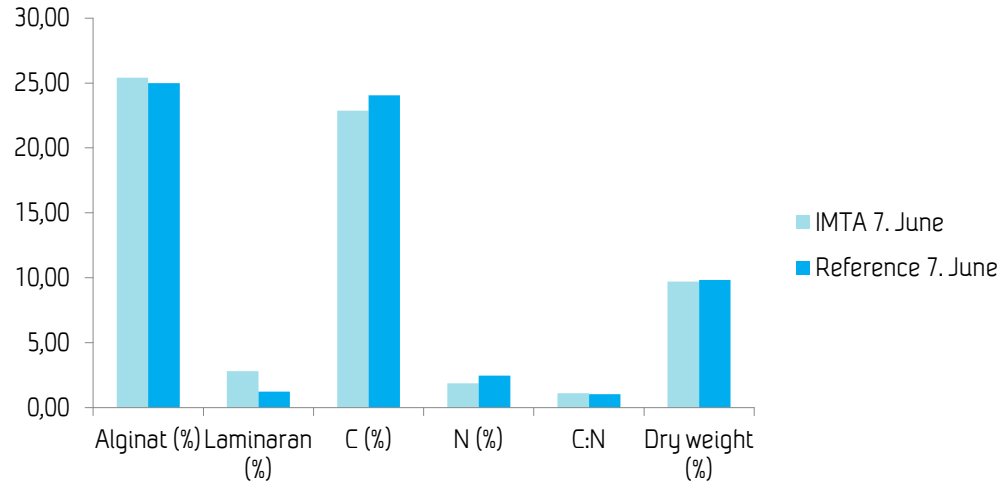
Effekt av gjødsling

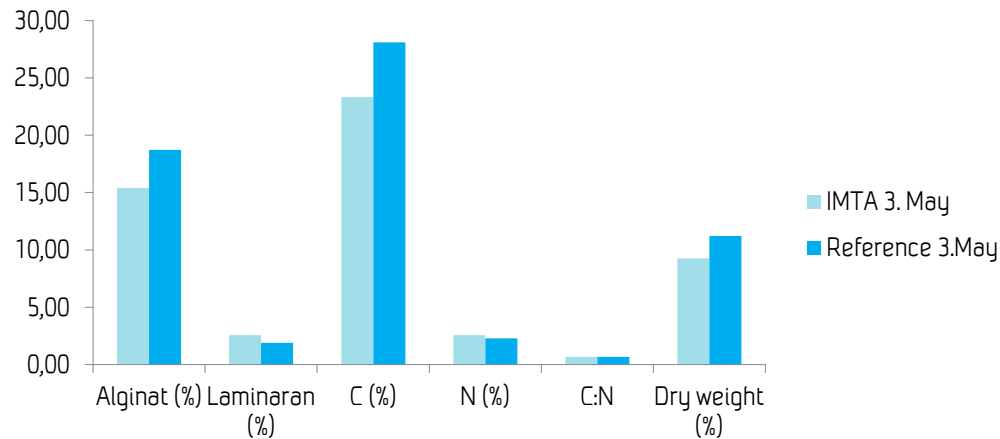
MacroBiomass

Kjemisk sammensetning v dyrking i IMTA

February-plants, in June (4 mnth cult.)

August-plants, in May (9 mnth cult.)

MacroBiomass

Årstidsproblematikk: Begroing

Samme anlegg i august

Dyrkingsperiode februar - juni

MacroBiomass

Potensiale – tare til bioenergi

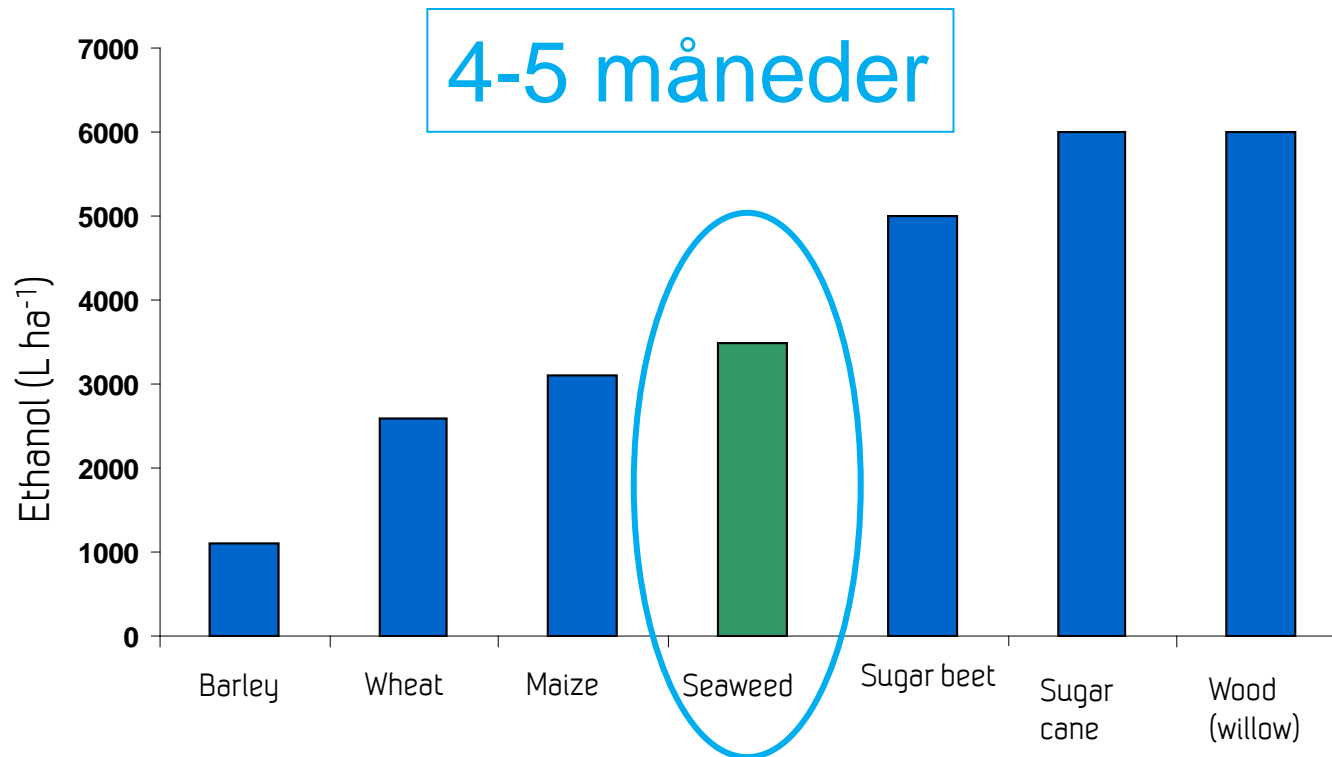
- Egnet sammensetning for konvertering til etanol, butanol, metan med mer.
- Opp mot 60% karbohydrater (men bare 30-40% hexoser) (Kraan, 2010)
- Høy biomasseproduksjon (ca $2 \text{ kg C m}^{-2} \text{ år}^{-1}$)(Lüning 1990).
- CO_2 -konsum: 8-10 tonn per ha per år (på linje m regnskog)(Chung et al. 2010)
- Biomasseutbytte:
  - >100 tonn biomasse (WW) per ha per år (SINTEF)
  - > 20 tonn (DW) per ha per år
  - Potensiale: > 4 tonn etanol per ha pr år

Kraan, 2010:

- Areal på 2,500 km² (= størrelsen på Luxembourg eller Vestfold)
  - 10 millioner tonn tørrvekt
  - 2 milliarder liter etanol
  - 50% av EUs etanoletterspørsel

Etanolutbytte fra ulike biomasser

(Source: Fulton et al.; willow: Zero; seaweed: SINTEF Fisheries and Aquaculture)

(Handå et al., 2009)

3. generasjons bioenergi!

- Ingen bruk av verdifull menneskeføde
- Ingen bruk av produktive jordbruksarealer
- Ingen bruk av ferskvann (irrigasjon)
- Ingen bruk av gjødsel (NB! Fosfat begrenset ressurs) men kan forbruke NP-overskudd i sjøvann
- Ingen bruk av sprøytemidler
- Kort produksjonsfase i vårt kalde klima

- Store arealer for dyrking tilgjengelige - Norge har 90.000 km² økonomisk sone, bruker <0,5% til havbruk

Oppsummering

1. Norge har gode forutsetninger for tare dyrking.
2. Et råstoff med mange potensielle anvendelser, deriblant 3. generasjons biodrivstoff.
3. En ny, marin verdikjede som må opp i industriell skala – vi må beherske både biologiske og teknologiske utfordringer.

Takk til:

Norsk Senter for Tang og Tareteknologi

Norges Forskningsråd (Natur og næring)

